

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	34503 Екологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

18.11.2020 р.

Справа № 0794/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Оксана Білоус – головуєчий,
Грановська Людмила Миколаївна,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Сонько Сергій Петрович,
Погребняк Володимир Григорович,
Михайленко Владислав Іванович,
Максименко Надія Василівна,
Ігор Коваленко,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Дмитрів Григорій Степанович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	34503
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

В основному погоджуюсь з висновками ЕК, однак необхідно відмітити, що ОНП не відображає аспекти регіональності при підготовці докторів філософії зі спеціальності «Екологія».

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У відомості про самооцінювання освітньої програми наведена інформація про участь стейкхолдерів як заінтересованих сторін у формуванні освітньої програми та програмних результатів шляхом їх періодичного опитування через анонімне он-лайн анкетування та через Раду молодих вчених університету. Однак, на жаль, дана інформація на сайті університету відсутня. Відсутні і зразки анкет для стейкхолдерів. Однак є Положення про організацію та проведення опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Polojennia_pro_opytuvannia_zdobuvachiv_osvity_i_naukovo_pedagogichnyh_prazivnykiv.pdf

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОНП сформовані з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та галузевого контексту. Врахування регіонального контексту не прослідковується. При підготовці відомостей про самооцінювання ОНП, робоча група відмічає, що підготовка аспіранта Хохлової Л.Л. здійснюється з урахуванням регіонального аспекту Херсонської області на базі Херсонського управління водних ресурсів, однак дана водогосподарська організація змінила свою назву ще на початку 2019 року і є Басейновим управлінням водних ресурсів нижнього Дніпра. Досвід іноземних ЗВО при підготовці докторів філософії враховується тільки як посилання на сайти іноземних університетів, на яких наведені пропозиції щодо навчання, назви дисциплін та модулів, а також цінова політика, наприклад <http://www.postgraduatesearch.com/university-of-leeds/52415844/postgraduate-course.htm>

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відсутній. Однак за відсутності стандарту у подальшому необхідно врахувати вимоги нової Національної рамки кваліфікацій доктор філософії, що відповідає - 8 рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

В цілому погоджуюсь з висновками ЕК.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

В цілому погоджуюсь з висновками ЕК.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

В цілому погоджуюсь з висновками ЕК. Однак необхідно відмітити, що ОНП є міждисциплінарною, однак викладання дисциплін щодо раціональності природокористування не забезпечується відповідного профілю викладачами

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язі, передбаченому законодавством

В цілому погоджуюсь з думкою ЕК. Крім того, важливим аспектом при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії є науково-дослідна робота за напрямом дисертації.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Погоджуюся з висновками ЕК.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Погоджуюсь з висновками експертів, крім того необхідно враховувати, що соціальних навичок (soft skills) набуваються не тільки під час вивчення дисциплін, але й в процесі участі в наукових конференціях, участі в дискусіях за спеціальністю та під час аргументації свого погляду на ту, чи іншу екологічну проблему тощо.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Погоджуюсь з висновками ЕК

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Загальна кількість кредитів для досягнення програмних результатів за ОНП складає 40, тобто є резерв для впровадження дуальної форми освіти, що може бути особливістю даної ОНП

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування GER

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Погоджуюся з висновками ЕК

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому на навчання за даною ОНП не враховують особливостей самої освітньої програми зі спеціальності «Екологія» і загальними для всіх спеціальностей і освітніх рівнів в університеті. Позитивним є те, що правила прийому надають можливість отримати додаткові бали при вступі до аспірантури. Програма з фахової дисципліни для вступу в аспірантуру відсутня на сайті.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуюся з висновками ЕК

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В університеті відсутні положення та правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (GER)

Рівень В

Обґрунтування GER

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

В більшості робочих програм відсутній опис методів навчання, у тому числі і інтерактивних, які застосовуються при викладанні дисциплін ОНП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Погоджуюсь з висновками ЕК.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Інформація про те, що викладачі за ОНП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі на сайті не відображена. Відповідні посилання не працюють.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Посилання щодо роботи Відділу міжнародного співробітництва (<http://www.umz.univ.kiev.ua/index.php/ua/>), а Відділ академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>), який координує процеси інтернаціоналізації діяльності тільки поширює інформацію про можливість мобільності студентів. Іншої інформації на сайті немає.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Програму комплексного іспиту при атестації здобувачів освіти за третім (PhD) рівнем оприлюднено на сайті ННЦ «Інститут біології і медицини» (<https://biology.univ.kiev.ua/students-postgraduates/postgraduates/onp-navchalnyi-plan-robochi-programy-ekolohiya.html/>). Підсумкова атестація не дозволяє встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для освітньої програми в цілому: комплексний іспит дозволяє оцінити тільки рівень теоретичної фахової підготовки за спеціальністю 101-Екологія, але не передбачає практичної складової, а саме: прийняття відповідних управлінських рішень в тій чи іншій екологічній ситуації, розв'язування завдань та задач, а також відсутність відповідних розрахунків, прогнозів тощо. Крім того, програма комплексного іспиту не вміщує методику оцінювання теоретичних і практичних знань здобувача, а також його наукові здобутки у процесі навчання за ОНП «Екологія».

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Погоджуюсь з висновками ЕК.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Всі нормативні документи, які стосуються освітнього процесу, проведення контрольних заходів, роботи приймальної комісії не вміщують особливостей ОНП "Екологія" що, напевно, і є причиною низької популярності даної ОНП. Гаранту та викладачам кафедри необхідно розробити відповідні заходи щодо популяризації даної ОНП "Екологія"

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Погоджуюсь з висновками ЕК.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Викладачі кафедри екології та зоології, які забезпечують підготовку здобувачів за спеціальністю «екологія» мають достатньо високий кваліфікаційний рівень, однак відповідність кваліфікації та рівня підготовки викладачів тим дисциплінам, які вони викладають не завжди присутня. Профільні дисципліни з екології, природокористування та хорони навколишнього середовища викладають д.м.н., які не мають відповідних як наукових, так і навчальних публікацій та відповідного підвищення кваліфікації, наприклад: Чехун В.Ф., Інформація про підвищення кваліфікації та рейтинг викладачів представлений у складі ННЦ «Інститут біології» <http://science.univ.kiev.ua/research/analytics/raitingfaculty.php>

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці не залучаються до освітнього процесу. Розклад занять не відображає прізвища роботодавців як викладачів.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Згідно інформації на сайті університету заклад вищої освіти не залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців для здійснення освітнього і наукового процесу за спеціальністю «Екологія».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

На сайті університету наведено інформацію про Моніторинг ефективності роботи наукових консультантів докторантів, наукових керівників аспірантів та ад'юнктів упродовж 2005-2017 рр http://asp.univ.kiev.ua/doc/Analitika/2018/2018_Monitoring_2005_2017.pdf. Однак моніторинг виконується за результатами діяльності викладачів ННЦ «Інститут біології та медицини» і з'ясувати інформацію щодо забезпечення спеціальності «Екологія» не можливо. Викладачі Лукашов Д.В. та Трохимець В.М. приймають участь у науково-дослідних роботах, що фінансуються за рахунок державного бюджету, однак про участь в цій роботі здобувачів інформації немає.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

На сайті університету http://science.univ.kiev.ua/documents/normative_base/Наказ від 31.01.2014р. №71-32 присутні нормативні документи "Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності"

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Згодна з висновками ЕК. Крім того, хочу відмітити, що всі лайки, які стосуються матеріально-технічної бази та комп'ютерного забезпечення не відкриваються.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Погоджуюсь в більшості з висновками ЕК, однак студентська клініка, що під час пандемії надає ургентну допомогу хворим не має відношення до ОНП «Екологія».

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

На жаль із інформації на сайті не відслідковується робота кафедри щодо збільшення кількості здобувачів за ОНП «Екологія». Зараз їх навчається тільки 3 особи, при ліцензійному обсязі 15 осіб. Ознайомившись з опитуванням двох аспірантів за даною ОНП робимо висновок, що вони задоволені рівнем інформування та підтримки з боку Наукового центру та ЗВО в цілому

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Університет не створює умов для реалізації права на освіту особами з особливими потребами і, на думку Директора Наукового центру, практична частина навчання не підходить для таких осіб за ОНП «Екологія».

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Рада молодих вчених не залучаються до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Інформація із сайту університету свідчить, що роботодавці безпосередньо не залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Однак 5 відгуків на ОНП 2018 року на сайті висвітлені <https://biology.univ.kiev.ua/students-postgraduates/postgraduates/vipusknikam-ta-robotodavtsyam.html>)

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

За даною ОНП випуск планувався лише у вересні - жовтні 2020 року. В університеті працює сектор працевлаштування <http://job.univ.kiev.ua/>, завданнями якого є сприяння працевлаштуванню здобувачів та налагодження співпраці з роботодавцями. Однак тут присутня тільки інформація про проект Положення про роботодавців для університету. В даному проекті особливості ОНП «Екологія» не відображені.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕК

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація первинна

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Погоджуюсь з висновками ЕК

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 **Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Погоджуюсь з висновками ЕК.

9.2 **Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін**

Погоджуюсь з висновками ЕК.

9.3 **Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

В цілому погоджуюсь з висновками ЕК. Крім того, вважаю необхідним покращити наповнення сайту Університету за відповідними ОНП, у тому числі і за ОНП «Екологія». Оскільки знаходження необхідної інформації потребує значних витрат часу, а всі нормативні документи, що стосуються підготовки докторів філософії є загальними для всі ОНП і не висвітлюють особливостей кожної із ОНП. Рекомендую переглянути структуру вебсайтів університету, спростити їх навігації та пошук інформації.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 **Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю**

Погоджуюсь з висновками ЕК

10.2 **Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників**

В цілому погоджуюсь з висновками ЕК. Також необхідно відмітити, що не зовсім зрозумілим є напрям наукового дослідження аспіранта 1 року навчання Зінковського А.В., науковий керівник Трохимець В.М.

10.3 **Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)**

Погоджуюсь з висновками ЕК

10.4 **Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо**

Необхідно посилити роботу із залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, до участі у спільних дослідницьких проєктах, грантах, програмах тощо. Крім того, бажано створити на сайті особисті сторінки аспірантів з відповідною інформацією про них.

10.5 **Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються**

Погоджуюсь з висновками ЕК

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Погоджуюсь з висновками ЕК

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Навчання за даною програмою лише 3-х аспірантів, при ліцензійному обсязі 15 осіб, вказує на необхідність популяризації даної ОНП серед випускників магістратури шляхом удосконалення галузевого, регіонального та міжнародного аспектів при її удосконаленні.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Оскільки ОНП "Екологія" є міждисциплінарною, то викладання дисциплін щодо раціональності природокористування повинно забезпечуватися відповідного профілю викладачами. При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувача важливим аспектом є науково-дослідна робота за напрямом дисертації, що бажано враховувати. Резерв часу за навчальним планом (лише 40 кредитів) може бути використаний для впровадження дуальної форми освіти, яка впроваджується згідно Положення МОН про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти (2019р.), що є сьогодні актуальним та підвищує привабливість ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Правила прийому є прозорими та зрозумілими для абітурієнта, усі документи є відкритими та доступними для перегляду, однак вони не враховують особливостей самої освітньої програми зі спеціальності «Екологія» і є загальними для всіх спеціальностей і освітніх рівнів в університеті. Позитивним є те, що правила прийому надають можливість отримати додаткові бали при вступі до аспірантури. Програма з фахової дисципліни для вступу в аспірантуру відсутня на сайті. Необхідно посилити роботу щодо участі професорсько-викладацького складу та здобувачів у міжнародних програмах, проектах, грантах, а також у міжнародному обміні досвідом викладання та навчання. Повністю відсутня академічна мобільність здобувачів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

При наявності відповідної інформації на сайті Відділу академічної мобільності необхідно просилити роботу з питань інтернаціоналізації освітньої і наукової діяльності викладачів і здобувачів. Залучати аспірантів до виконання міжнародних проектів, стажувань, а також участі у міжнародних наукових конференціях. Важливим аспектом підвищення рівня наукової підготовки здобувачів є проведення різного рівня конференцій з питань екології, раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища в університеті. На сайті університету бажано мати особисті сторінки як аспірантів, так і викладачів, які забезпечують освітню діяльність за ОНП «Екологія».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання чіткі та зрозумілі та доводяться заздалегідь як сайті університету, так і представниками деканату. Оцінювання рівня науково-дослідної роботи здобувача рекомендуємо проводити не тільки прилюдним захистом дисертації, а також і поточним звітуванням здобувача два рази на рік про хід виконання індивідуального плану. Всі нормативні документи, які стосуються освітнього процесу, проведення контрольних заходів, роботи приймальної комісії не вміщують особливостей ОНП "Екологія" що, напевно, і є причиною низької популярності даної ОНП. Гаранту та викладачам кафедри необхідно розробити відповідні заходи щодо популяризації даної ОНП "Екологія". Програму комплексного іспиту при атестації здобувачів освіти за третім (PhD) рівнем оприлюднено на сайті ННЦ «Інститут біології і медицини» (<https://biology.univ.kiev.ua/students-postgraduates/postgraduates/onp-navchalnyi-plan-roboci-prohramy-ekolohiya.html>). Підсумкова атестація не дозволяє встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для освітньої програми в цілому: комплексний іспит дозволяє оцінити тільки рівень теоретичної фахової підготовки за спеціальністю 101-Екологія, але не передбачає практичної складової, а саме: прийняття відповідних управлінських рішень в тій чи іншій екологічній ситуації, розв'язування завдань та задач, а також відсутність відповідних розрахунків, прогнозів тощо. Крім того, програма комплексного іспиту не вміщує методику оцінювання теоретичних і практичних знань здобувача, а також його наукові здобутки у процесі навчання за ОНП «Екологія».

Критерій 6. Людські ресурси

У подальшому удосконаленні освітнього процесу щодо підготовки докторів філософії за спеціальністю «Екологія» систематично запрошувати стейкхолдерів з числа роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до участі в освітньому процесі та більш прозоро обирати за конкурсом викладачів для викладання як фахових, так і нефахових дисциплін з блоку обов'язкових компонентів ОНП. Інформація про діяльність кафедри, яка забезпечує підготовку здобувачів за спеціальністю «Екологія» має бути сконцентрована на окремому сайті і подана більш коректно, відповідати всім вимогам щодо висвітлення на сайті складу кафедри, що забезпечує підготовку здобувачів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Матеріально-технічне забезпечення підготовки здобувачів за ОНП «Екологія» потребує оновлення. Університет повинен створювати умов для реалізації права на освіту особами з особливими потребами, оскільки їх кількість збільшується в Україні з причини військової дій на сході та погіршення екологічної ситуації в країні. А думку Директора Наукового центру, що практична частина навчання не підходить для таких осіб за ОНП «Екологія» вважаю не коректною.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

За даною ОНП випуск планувався лише у вересні - жовтні 2020 року. В університеті працює сектор працевлаштування <http://job.univ.kiev.ua/>, завданнями якого є сприяння працевлаштуванню здобувачів та налагодження співпраці з роботодавцями. Однак тут присутня тільки інформація про проект Положення про роботодавців для університету. В даному проекті особливості ОНП «Екологія» не відображені. Рада молодих вчених має залучатися до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, а інформація про їх залучення повинна бути висвітлена на сайті. Сектор працевлаштування університету має розміщувати інформацію щодо можливого працевлаштування випускників ОНП «Екологія».

Критерій 9. Прозорість та публічність

Вважаю необхідним покращити наповнення сайту Університету за відповідними ОНП, у тому числі і за ОНП «Екологія». Оскільки знаходження необхідної інформації потребує значних витрат часу, а всі нормативні документи, що стосуються підготовки докторів філософії є загальними для всі ОНП і не висвітлюють особливостей кожної із ОНП. Рекомендую переглянути структуру вебсайтів університету, спростити їх навігації та пошук інформації.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Недостатня активність участі здобувачів у закордонних стажуваннях та академічній мобільності аспірантів за наявності усіх умов для їх здійснення. Бажано створити на сайті особисті сторінки як викладачів, так і аспірантів з відповідною інформацією про них.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БЛОУС ОКСАНА ІВАНІВНА